

Sygn. akt V KK 187/19

POSTANOWIENIE

Dnia 22 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

po rozpoznaniu w sprawie **K. K.**

oskarżonej z art. 233 § 1 k.k.

na posiedzeniu w dniu 22 maja 2019 r.

kasacji pełnomocnika W. Z. - K.

od wyroku Sądu Okręgowego w L.

z dnia 6 grudnia 2018 r., sygn. akt IV Ka [...]

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w L.

z dnia 9 sierpnia 2018 r., sygn. akt II K [...]

na podstawie art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. i art. 637a k.p.k. w zw. z art. 637 § 1 k.p.k. i w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

- 1. kasację pełnomocnika W. Z. - K. pozostawić bez rozpoznania;**
- 2. obciążyć W. Z. - K. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w L. z dnia 9 sierpnia 2018 r., sygn. akt II K [...] na podstawie art. 17 § 1 pkt. 3 k.p.k. postępowanie karne wobec K. K. o popełnienie czynu z art. 233 § 1 k.k. umorzono z uwagi na znikomy stopień społecznej szkodliwości czynu. Po rozpoznaniu apelacji wniesionych przez prokuratora, W. Z. - K. i jej pełnomocnika, wyrokiem z dnia 6 grudnia 2018 r. Sąd Okręgowy w Z., w sprawie sygn. akt IV Ka [...] zaskarżony wyrok zmienił w ten sposób, że uniewinnił oskarżoną od popełnienia zarzucanego jej czynu.

Kasację na niekorzyść oskarżonej wywiódł pełnomocnik W. Z. - K. podnosząc zarzut „rażącego naruszenia prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia skutkującego bezzasadnym uniewinnieniem oskarżonej K. K. od popełnienia zarzuconego jej czynu z art. 233 § 1 k.k., mianowicie obrazę przepisów art. 433 § 2 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k. skutkującą nieprawidłowym rozpoznaniem wszystkich zarzutów apelacji, złożonej na niekorzyść oskarżonej, dodatkowo w sytuacji gdy sama oskarżona nie kwestionowała wyroku Sądu I instancji uznającego jej bezsporną winę w zakresie zarzuconego czynu przy jednoczesnym uznaniu tego czynu za znikomo szkodliwy społecznie poprzez dokonanie nieprawidłowej oceny prawno - karnej zachowań oskarżonej i wynikłe z tego zaniechanie prawidłowego rozpoznania zarzutu głównego apelacji pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej jak i oskarżyciela publicznego do czego Sąd był zobowiązany w myśl art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457”.

W oparciu o ten zarzut pełnomocnik wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania do sądu I instancji.

Kasacja ta została przez Prezesa Sądu Okręgowego w L. przyjęta i przedstawiona do rozpoznania Sądowi Najwyższemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja pełnomocnika W. Z. - K. została wniesiona przez podmiot nieuprawniony, a w związku z tym na podstawie art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. 429 § 1 k.p.k. i 520 § 1 k.p.k. należało ją pozostawić bez rozpoznania. Zgodnie z art. 520 § 1 k.p.k. do wniesienia kasacji uprawnione są strony. W dotychczasowym postępowaniu toczącym się przed sądami obu instancji W. Z. - K. miała status strony, biorąc udział w postępowaniu w charakterze oskarżyciela posiłkowego. Powodem decyzji sądów o przyznaniu ww. statusu strony było zapewne przyjęcie, że bezpośrednim następstwem czynu z art. 233 § 1 k.k. jest pokrzywdzenie konkretnej osoby fizycznej, w tym wypadku W. Z. - K.. Już w akcie oskarżenia taki status przyznano W. Z. – K. (k. 420 – zawiadomienie pokrzywdzoną o przesłaniu a.o.), a w konsekwencji W. Z. – K. złożyła wniosek o dopuszczenie do działania w sprawie w charakterze oskarżyciela posiłkowego, pomimo, iż w akcie oskarżenia czyn zarzucony oskarżonej był kwalifikowany li tylko z art. 233 § 1 k.k. W konsekwencji status taki W. Z. – K. uzyskała (k. 457).

W wyroku z dnia 9 sierpnia 2018 r. Sąd Rejonowy w L. nie dokonał modyfikacji opisu czynu ani jego kwalifikacji, umarzając postępowanie na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k. (k. 519), a sąd II instancji zmienił zaskarżony wyrok i uniewinnił oskarżoną.

Po wniesieniu kasacji upoważniony sędzia tę kasację w sądzie II instancji przyjął (k. 755). Nie oznacza to wszakże, że decyzja o przyjęciu kasacji jest wiążąca dla sądu kasacyjnego. Sąd Najwyższy w toku postępowania zainicjowanego wniesioną i przyjętą kasacją jest również zobligowany do badania statusu procesowego podmiotu, który wniósł nadzwyczajny środek zaskarżenia, tak aby np. nie doszło do uchylecia prawomocnego wyroku na skutek niedopuszczalnego środka zaskarżenia (por. np. postanowienie SN z dnia 1 lutego 2008 r., V KK 192/07, OSNKW 2008, z. 2, poz. 22). Wykonując ten obowiązek stwierdzić trzeba, że dobrem prawnym chronionym przez przepis art. 233 § 1 k.k. (a tylko taki został przywołany w akcie oskarżenia i wyroku sądu I instancji) jest prawidłowe funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości, czyli dobro o charakterze ogólnym, a nie indywidualnym. Tymczasem, w zakresie normy art. 49 § 1 k.p.k. za pokrzywdzonego uznaje się m.in. osobę fizyczną, której dobro prawne zostało **bezpośrednio naruszone** lub zagrożone przez przestępstwo. Ugruntowany jest przy tym pogląd, że przytaczana definicja ma charakter materialnoprawny. Oznacza to, że fakt naruszenia lub zagrożenia w wyniku przestępstwa, dobra prawnego konkretnej osoby należy odnosić do zespołu znamion przestępstwa (czynu współukaranego) będącego przedmiotem postępowania, wyznaczających (główny lub uboczny) przedmiot ochrony normą prawną, która została naruszona (por. uchwały Sądu Najwyższego: z dnia 15 września 1999 r., I KZP 26/99, OSNKW 1999, z. 11 - 12, poz. 69 i z dnia 21 października 2003 r., I KZP 29/03, OSNKW 2003, z. 11 - 12, poz. 94). Przepis art. 49 § 1 k.p.k. stanowi przy tym, że wskazana relacja musi mieć charakter bezpośredni, z czego wynika, iż do kręgu pokrzywdzonych należy tylko ta osoba, której dobro prawne zostało działaniem przestępnym naruszone lub zagrożone wprost, a nie za pośrednictwem godzenia w inne dobro. Powyższe powoduje, że w postępowaniu dotyczącym określonego w przepisie art. 233 § 1 k.k. czynu brak jest pokrzywdzonego (w rozumieniu art. 49 § 1 k.p.k.), a w konsekwencji nie ma również osoby, która na podstawie art.

53 k.p.k. mogłaby działać w sprawie w charakterze oskarżyciela posiłkowego, korzystającego ze statusu strony uprawnionej do wnoszenia zwykłych środków odwoławczych (art. 425 § 1 k.p.k.) oraz nadzwyczajnych środków zaskarżenia, w tym kasacji (art. 520 § 1 k.p.k. - por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 marca 2010 r., IV KK 316/09, LEX 844501, z dnia 1 kwietnia 2005 r., IV KK 42/05, LEX 151484).

Oznacza to, że złożona w tej sprawie kasacja pochodzi od osoby nieuprawnionej, a zatem należało odmówić jej przyjęcia. Skoro jednak wadliwie przyjęto kasację wniesioną przez pełnomocnika, to obecnie, gdy nadano jej bieg, należało orzec o pozostawieniu jej bez rozpoznania, a kosztach sądowych postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie wskazanych przepisów (por. także postanowienie SN z dnia 3.08.2011 r., III KK 196/11, Lex nr 955022).

Z tych powodów orzeczono jak w sentencji.